

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ТАРА І ПАКОВАННЯ СПОЖИТКОВІ МАРКОВАННЯ

Загальні вимоги

ДСТУ 4260:2003

Видання офіційне

БЗ № 9–2003/299

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2005

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО: Технічний комітет «Упаковка, тара, пакувальні матеріали» (ТК 120), Акціонерне товариство закритого типу «Інститут «ВНДІХІМПРОЕКТ», Державна науково-технічна установа НІЦ «ТОМАПОЛХАРЧОПАК»

РОЗРОБНИКИ: **В. Кривошей**, канд. хім. наук, **С. Оніщенко**, канд. хім. наук (керівник розробки); **Н. Шеваленко**, **Т. Рубцова**, **О. Бекар**, **А. Мартинюк**, канд. техн. наук, **С. Прудніков**, канд. техн. наук, **І. Жмур**

2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 28 листопада 2003 р. № 214

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України

Держспоживстандарт України, 2005

ЗМІСТ

	С.
Вступ	IV
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	1
4 Вимоги до маркування	2
4.1 Загальні принципи щодо маркування	2
4.2 Маркування за видом матеріалу	2
4.3 Маркування у разі можливості вторинного перероблення	3
4.4 Маркування у разі можливості багаторазового використання	4
4.5 Маркування, що визначає виробника	4
4.6 Вимоги до якості, місця і розмірів маркування та способи його нанесення	4
Додаток А Номери та скорочення для пластмас	5
Додаток Б Номери та скорочення для паперу та картону	6
Додаток В Номери та скорочення для металів	6
Додаток Г Номери та скорочення для матеріалів з дерева	7
Додаток Д Номери та скорочення для текстилю	7
Додаток Е Номери та скорочення для скла	8
Додаток Ж Номери та скорочення для комбінованих матеріалів	8
Додаток К Скорочення для видів домішок	9
Додаток Л Товарні форми домішок	10
Додаток М Скорочення для пластифікаторів	11
Додаток Н Розмір літер і цифр	11
Додаток П Бібліографія	12

ВСТУП

Цей стандарт розроблено з метою створення системи управління тарою і пакуванням спожитковими та відходами від них, яка передбачає полегшення збирання, багаторазового використання і поновлювання, охоплюючи рециркуляцію тари і пакування.

Маркування дасть змогу ідентифікувати та класифікувати спожиткову тару і пакування з урахуванням природи пакувального матеріалу та їх виробника, визначити шляхи подальшого їх використання у разі вирішення проблеми впровадження системи збирання та перероблення.

Маркування дасть змогу чітко встановлювати кількість зібраної та направленої на утилізацію спожиткових тари і пакування окремого виробника.

Цей стандарт розроблено з урахуванням положень міжнародних стандартів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**ТАРА І ПАКОВАННЯ СПОЖИТКОВІ
МАРКОВАННЯ**

Загальні вимоги

**ТАРА И УПАКОВКА ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЕ
МАРКИРОВКА**

Общие требования

**CONSUMER PACKAGE AND PACKAGING
MARKING**

Basic principles

Чинний від 2004–10–01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт поширюється на усі види спожиткових тари і пакування, які призначені для різних видів продукції (харчової (крім хліба, хлібобулочних виробів та молока), хімічної, парфумерно-косметичної, фармацевтичної тощо), виготовлених в Україні, і встановлює вимоги до маркування.

Дія цього стандарту не поширюється на тару (пакування) експортної продукції.

Обов'язкові вимоги до маркування спожиткових тари і пакування, які направлені на забезпечення безпеки для життя, здоров'я та майна населення, охорони довкілля, ресурсозберігання викладено у розділі 4, крім 4.4.2, вимоги якого рекомендовані.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі стандарти:

ДСТУ 2731–94 Сировина полімерна вторинна. Порядок збирання, зберігання та перероблення відходів

ДСТУ 2887–94 Пакування та маркування. Терміни та визначення

ДСТУ 2890–94 Тара і транспортування. Терміни та визначення

ГОСТ 30288–95 Тара стеклянная. Общие положения по безопасности, маркировке и ресурсосбережению

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано терміни та їх визначення відповідно до ДСТУ 2731, ДСТУ 2887, ДСТУ 2890, а також такі терміни:

кільце Мебіуса

Символ можливості повторного використання та перероблення у формі трьох переплетених послідовних стрілок, які утворюють трикутник.

Приклад форми кільця Мебіуса наведено на рисунку 1.

Рисунок 1

4 ВИМОГИ ДО МАРКОВАННЯ

4.1 Загальні принципи щодо маркування

4.1.1 Цей стандарт передбачає маркування спожиткових тари і пакування за такими елементами:

- маркування за видом матеріалу та його складом;
- маркування можливості вторинного перероблення;
- маркування можливості багаторазового використання;
- маркування, за яким можна визначити виробника.

4.1.2 Дозволено за узгодженням з замовником доповнювати елементи маркування.

4.2 Маркування за видом матеріалу

4.2.1 Маркування за видом матеріалу проводять відповідно до додатків А—Ж, виходячи з узагальненого поняття матеріалу, з якого виготовлені спожиткові тара і пакування, наприклад:

скляна — GL	дерев'яна — FOR
з паперу та картону — PAP	з текстилю — TEX

4.2.2 Полімерну тару та пакування з окремого полімеру маркують скороченим терміном, який розташовують між знаками пунктуації « > », « < » або цифрами згідно з додатком А.

Приклад

Тара з полівінілхлориду >PVC< або 03

4.2.2.1 Полімерну тару та пакування з полімерних композицій маркують відповідними скороченими термінами для складової частини полімерів, з головним компонентом на першому місці, за яким позначають інші компоненти у порядку зменшення їх вмісту за масою, відокремлені один від одного одним або більше знаками.

Приклад

Тара з полімерної композиції з поліетилену високої та низької густини >HDPE LDPE<

4.2.2.2 Тару і пакування з полімерних композицій, до складу яких входять наповнювачі або зміцнювальні речовини (якщо масова доля наповнювачів та зміцнювальних речовин більша за 10 %) маркують скороченим терміном для полімеру, а далі через дефіс зазначають скорочений термін або символ, який складається з двох літер — виду домішки (додаток К), її товарної форми (додаток Л), та цифри, яка визначає масову частку домішки.

Приклад

Тара з композиції поліпропілену із 30 % за масою мінерального порошку >PP-MD 30<

Якщо до складу полімерних композицій входять наповнювачі та зміцнювальні речовини у вигляді гранул суміші двох або трьох речовин, то таку композицію маркують скороченим терміном для полімеру, а далі через дефіс у дужках — скорочені терміни домішок (додаток К) і товарна форма — гранули — (додаток Л). У цьому випадку позначають загальну суму за масою усіх домішок.

Приклад

Тара з композиції поліетилену низької густини з домішками у вигляді гранул суміші вуглецю, оксиду титану, поліетиленового воску >LDPE-(CMS)B 50<

Тару з композицій з пластифікаторами (якщо масова частка пластифікатора більша за 10 %) маркують скороченим терміном для полімеру, далі дефіс, потім символ «Р», за яким йде скорочений термін пластифікатора в круглих дужках (додаток М).

Приклад

Тара і пакування з полівінілхлориду, які мають у своєму складі дибутилфталат
>PVC-P(DBP)<

4.2.3 Тару і пакування з картону та паперу маркують згідно з додатком Б

Приклад

Тара і пакування з картону PAP 21

4.2.4 Металеву тару і пакування маркують згідно з додатком В

Приклад

Тара з алюмінію ALU 41

4.2.5 Тару і пакування з дерева маркують згідно з додатком Г

Приклад

Тара з дерева FOR 50

4.2.6 Тару і пакування з текстилю маркують згідно з додатком Д

Приклад

Тара і пакування з бавовни TEX 60

4.2.7 Скляну тару маркують згідно з ГОСТ 30288 та з додатком Е

Приклад

Тара з зеленого скла GL 71

4.2.8 Тару і пакування з комбінованих матеріалів маркують згідно з додатком Ж

Приклад

Тара з картону і алюмінію C-PAP/AL 82

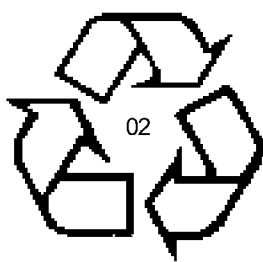
4.3 Маркування у разі можливості вторинного перероблення

4.3.1 Тару та пакування, які можна переробляти, маркують символом можливості вторинного перероблення — кільцем Мебіуса

4.3.3 Якщо маркують тару і пакування кільцем Мебіуса, обов'язково визначають вид матеріалу.

Приклад

Тара з поліетилену високої густини, яку можна використовувати для повторного перероблення, рисунок 2

>HDPE<

Рисунок 2

4.3.4 Тару, виготовлену з використанням вторинного полімерного матеріалу, маркують кільцем Мебіуса, яке супроводжують відсотковою величиною вторинного продукту.

4.3.5 Кількість вторинного полімерного матеріалу позначають цілим числом, яке розміщують всередині кільця Мебіуса (якщо вид матеріалу позначають скороченим терміном під кільцем Мебіуса) або зовні поруч з кільцем.

Приклад

Тара з поліетилену високої густини з додаванням 10 % вторинного полімерного матеріалу, рисунок 3

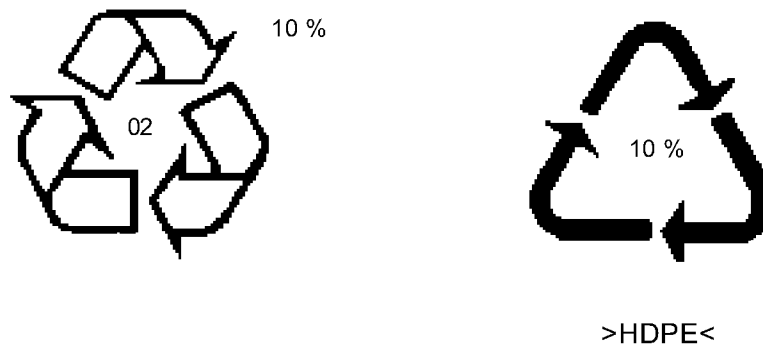

Рисунок 3

4.3.6 Якщо відсоткове відношення переробленого матеріалу непостійне, воно може бути виражене такими позначками, як « < X % » або « > X % », які розміщують всередині кільця Мебіуса (якщо вид матеріалу позначають скороченим терміном під кільцем Мебіуса) або зовні, поруч з кільцем.

4.4 Маркування у разі можливості багаторазового використання

4.4.1 Знак одноразового використання наносять тільки на тару із скла у вигляді відбитку «NO RETURN». Мінімальна висота літер згідно з додатком Н.

4.4.2 Спожиткові тару і пакування (крім скляної), які можна використовувати декілька разів, маркують знаком багаторазового використання, рисунок 4.

Рисунок 4

4.4.3 Скляну спожиткову тару, виготовлену до 01.01.2004 р., використовують без маркування, згідно з вимогами цього стандарту, до повного її зносу.

4.5 Маркування, що визначає виробника

Спожиткові тару і пакування маркують відбитком товарного знака або ідентифікаційного коду ЄДРПОУ підприємства — виробника.

4.6 Вимоги до якості, місця і розмірів маркування та способи його нанесення

4.6.1 Маркувальні знаки повинні бути контрастні, щоб символи були ясні і розпізнавані.

4.6.2 Маркувальні знаки наносять на дно або корпус.

4.6.3 Розміри кільця Мебіуса і знака багаторазового використання встановлює виробник з урахуванням вимог 4.6.1 та 4.6.2.

4.6.4 Спожиткові тару і пакування маркують такими способами:

- фарбуванням за допомогою трафарету;
- друкарським способом;
- штепелюванням;
- випалюванням;
- видавлюванням;
- спеціальними маркувальними машинами;
- під час виготовлення тари в пресформі або іншим способом, який гарантує відповідність маркувальних знаків згідно з 4.6.1 та 4.6.2.

ДОДАТОК А
(обов'язковий)

НОМЕРИ ТА СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ ПЛАСТМАС

Таблиця А.1

Матеріал	Скорочення	Номер
Поліетилентерефталат	PET	01
Поліетилен високої густини	HDPE	02
Полівінілхлорид	PVC	03
Поліетилен низької густини	LDPE	04
Поліпропілен	PP	05
Полістирол	PS	06
		07
		08
		09
		10
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
		18
		19

ДОДАТОК Б
(обов'язковий)

НОМЕРИ ТА СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ ПАПЕРУ ТА КАРТОНУ

Таблиця Б.1

Матеріал	Скорочення	Номер
Гофрокартон	PAP	20
Інші види картону	PAP	21
Папір	PAP	22
		23
		24
		25
		26
		27
		28
		29
		30
		31
		32
		33
		34
		35
		36
		37
		38
		39

ДОДАТОК В
(обов'язковий)

НОМЕРИ ТА СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ МЕТАЛІВ

Таблиця В.1

Матеріал	Скорочення	Номер
Сталь	FE	40
Алюміній	ALU	41
		42
		43
		44
		45
		46
		47
		48
		49

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

НОМЕРИ ТА СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ МАТЕРІАЛІВ З ДЕРЕВА

Таблиця Г.1

Матеріал	Скорочення	Номер
Дерево	FOR	50
Корок	FOR	51
		52
		53
		54
		55
		56
		57
		58
		59

ДОДАТОК Д
(обов'язковий)

НОМЕРИ ТА СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ ТЕКСТИЛЮ

Таблиця Д.1

Матеріал	Скорочення	Номер
Бавовна	TEX	60
Джут	TEX	61
		62
		63
		64
		65
		66
		67
		68
		69

ДОДАТОК Е
(обов'язковий)

НОМЕРИ ТА СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ СКЛА

Таблиця Е.1

Матеріал	Скорочення	Номер
Безкольорове скло	GL	70
Зелене скло	GL	71
Коричнєве скло	GL	72
		73
		74
		75
		76
		77
		78
		79

ДОДАТОК Ж
(обов'язковий)

НОМЕРИ ТА СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ КОМБІНОВАНИХ МАТЕРІАЛІВ

Таблиця Ж.1

Матеріал	Скорочення	Номер
Папір та картон/різні метали	C-PAP/M ¹⁾	80
Папір та картон/пластмаса	C-PAP/PL ²⁾	81
Папір та картон/алюміній	C-PAP/Al	82
Папір та картон/біла жерсть	C-PAP/FE	83
Папір та картон/пластмаса/алюміній	C-PAP/PL/AL	84
Папір та картон/пластмаса/ алюміній/біла жерсть	C-PAP/PL/AL/FE	85
		86
		87
		88
		89
Пластмаса/алюміній	C-PL/AL	90
Пластмаса/біла жерсть	C-PL/FE	91
Пластмаса/різні метали	C-PL/M	92
		93
		94
Скло/пластмаса	C-GL/PL	95
Скло/алюміній	C-GL/AL	96
Скло/біла жерсть	C-GL/FE	97
Скло/різні метали	C-GL/M	98
		99

¹⁾ Метали можна визначати за хімічними символами.
²⁾ Пластмаса (додаток А).

ДОДАТОК К
(обов'язковий)

СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ ВИДІВ ДОМІШОК

Таблиця К.1

Скорочення	Матеріал
B	бор
C	вуглець
D	гідроксид алюмінію
E	глина
G	скло
K	карбонат кальцію
L	целюлоза
M	мінерал, метал ¹⁾
P	природна органіка (бавовна, сизаль, коноплі, льон)
Q	силікон
R	арамід
S	синтетична органіка
T	талък
W	деревина
X	не визначено
Z	інші, яких не має у цьому списку

¹⁾ Метали можна визначати за хімічними символами.

ДОДАТОК Л
(обов'язковий)

ТОВАРНІ ФОРМИ ДОМІШОК

Таблиця Л.1

Скорочення	Товарна форма
B	гранули
C	тріски
D	порошок
F	волокно
G	осад
H	вуса
K	волокнисті матеріали
L	кулі
M	пористі матеріали
N	окремі волокна
P	пластини
R	скляні джгутики
S	пластівці
T	скручені волокна (у вигляді мотузки)
V	шпон
W	ткані матеріали
X	не визначено
Y	пряжа
Z	інші, яких не має у цьому списку

ДОДАТОК М
(обов'язковий)

СКОРОЧЕННЯ ДЛЯ ПЛАСТИФІКАТОРІВ¹⁾

Таблиця М.1

Скорочення	Матеріал
DBP	дибутилфталат
DEP	діетилфталат
DIBP	діізобутилфталат
DMP	диметилфталат
DMS	диметилсебацинат
DOP	діоктилфталат
DOS	діоктилсебацинат
DPP	дифенілфталат
ELO	епоксидована лляна олія
ESO	епоксидована соєва олія
PO	парафінова олія
TBP	триетилфосфат
TCEF	трихлоретилфосфат
TCF	трикрезилфосфат
¹⁾ Пластифікатори, які використовують найчастіше.	

ДОДАТОК Н
(обов'язковий)

РОЗМІР ЛІТЕР І ЦИФР

Таблиця Н.1

Номинальна місткість тари, см ³	Мінімальна висота літер і цифр, мм
До 50 включ.	2
Понад 50 до 200 включ.	3
» 200 » 1000 »	4
» 1000	6

ДОДАТОК П
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 ISO 1043-2:2000 Plastics — Symbols and abbreviated terms — Part 2: Fillers and reinforcing materials (Пластики. Символи та скорочені терміни. Частина 2. Наповнювачі та зміцнювальні матеріали)

2 ISO 1043-3:1996 Plastics — Symbols and abbreviated terms — Part 3. Plasticizers (Пластики. Символи та скорочені терміни. Частина 3. Пластифікатори)

3 ISO 7000:1989 Graphical symbols for use on equipment — Index and synopsis Bilingual edition (Графічні умовні позначки для нанесення на устаткування. Перелік та зведена таблиця)

4 ISO 11469:2000 Plastics — Generic identification and marking of plastics products (Пластики. Загальне ідентифікування та маркування пластичних матеріалів)

55.020

Ключові слова: вторинний полімерний матеріал, зворотна тара, кільце Мебіуса, маркування, маркування, пакування, спожиткова тара.

Редактор **С. Ковалець**
Технічний редактор **О. Касіч**
Коректор **Т. Нагорна**
Верстальник **С. Павленко**

Підписано до друку 20.01.2005. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 1,86. Зам. Ціна договірна.

Науково-редакційний відділ ДП «УкрНДНЦ»
03115, Київ, вул. Святошинська, 2